Arnamagnæanske Haandskrifter

i

fotolitografiske Aftryk.

Haandskriftet Nr. 674 A, 4to.

KJØBENHAVN.

1869.

Det

Arnamagnæanske Haandskrift

Nr. 674 A, 4to,

indeholdende

det ældste Brudstykke af

Elucidarius paa Islandsk,

udgivet i fotolitografiske Aftryk

af

Kommissionen for det Arnamagnæanske Legat.

Kjøbenhavn.

Gyldendalske Boghandel.

1869.

Udført i Fotolitografi

af

Budtz Müller & Co. og Ferslew & Co.

Thieles Bogtrykkeri.

Den Membran, som herved udgives i fotolitografiske Aftryk, er beskreven og Prøver deraf meddelte i Fortalen [Side lxxxvii—xciii] til medundertegnede Gislason's 'Um frum-parta ísl. túngu í fornöld' (1846), til hvilket Arbejde den er benyttet. Den er fremdeles udgiven af Samme i 'Annaler for nordisk Oldkyndighed og Historie' 1858 Side 51—98 (jfr. sstds. 171—172). Endelig har medundertegnede Thorsen föjet et Faksimile af vor Membrans Pag. 53 til Side 312 i sine 'Danske Runemindesmærker' I (Kh. 1864).

Nærværende Brudstykke af Elucidarius hører til de ældste til vor Tid opbevarede islandske Skindbøger og maa vistnok antages at være skrevet i Begyndelsen af det 13de Aarhundrede. At det er ældre, end Snorri Sturluson's 'Háttatal' (fra omtrent 1220) tör man slutte blandt Andet deraf, at dette Digt rimer **er** paa **ver**, samt paa **her**, **ker**, **sker**

(jarla er
austan ver, Vers 82;
leikr hilmis her
hrein gullin ker
(segi ek allt sem er)
við orðá sker, Vers 87)

og følgelig behandler Overgangen af **es** til **er** som en fuldbyrdet Kjendsgjerning, medens **es** kun synes at forekomme som Reminiscents (nemlig Vers 58, hvor

Er til hjálma hyrjar

paa Grund af Versets Bygning vistnok maa forandres til

Es til hjálma hyrjar),

hvorimod 674 A bruger Formen **es** af Verbet omtrent 150 Gange, men Formen **er** kun 2 Gange (40_{16}, 46_{4}; jfr. dog **ert**, for **est**, 59_{6}); Formen **es** af Pronomen relativum omtrent 126 Gange, men Formen **er** 3 Gange (10_{14}, 38_{8}, 55_{7}); Formen **es** af Partiklen omtrent 53 Gange, men Formen **er** ikke en eneste Gang* — saa at Forholdet imellem **es** og **er** i det Hele bliver som 66 : 1. — En Betragtning af 'Reykholts-máldagi' giver, med Hensyn til Haandskriftet 674 A, samme Resultat som 'Háttatal'. Hint Aktstykkes to förste Afsnit, der med stor Sandsynlighed menes at være skrevne — det förste i Tidsrummet 1179—1193, det andet 1206—1209, have **es** paa 18 Steder, men intet **er**. Derimod forekommer ikke **es**, men kun **er** (en Gang som **ær** og en anden Gang som **er**) i det tredie Afsnit, der vistnok med Rette henføres til Aar 1224.

Haandskriftet 674 A er af Tidens Tand, men især ved ublid Medfart, förend det kom i Árni Magnússon's Eje, blevet indskrænket til henved en tredie Del af dets oprindelige Omfang. Derhos er Skriften paa sine Steder nu bleven saa afbleget, at det fotografiske Aftryk har krævet en nødvendig Efterhjælp, medens man paa det

förste Blad ved kemiske Midler har kunnet lade Skriften fremtræde noget tydeligere end i selve Haandskriftet, hvorved det næstsidste Ord i dette Blads förste Sides 4de Linie, der tidligere ikke kunde læses anderledes end **fyst** (hvilket allerede staaer i Árni Magnússon's egen nöjagtige Afskrift), nu viser sig klart at være **fyse**, ligesom 27₄.

Med Henvisning til de ovennævnte Arbejder vedrørende den islandske Elucidarius, skal her kun tilföjes, at dens tidligere Udgiver har havt Tilsynet med dens nærværende Offentliggjörelse.

Kjöbenhavn, den 20. Marts 1869.

E. C. Werlauff. K. Gislason. N. L. Westergaard.

A. F. Krieger. P. G. Thorsen.

Offt vas ek beþen af sälere suei
nõ mino at leysa or vandreþõ
necquerra spurniga oc syndescm o
maklett at netta. þei hyse sinne
allra helzt af þvi at ek hreddoc
at fyr domasc ef ek fela þegian
de i iorþo pund. þat es G. selde m
þät. G. tekr fra þei auþ oye es þi
ra vill ein mota & spara vid þur
fanda. En af þvi reit ek & sendac
boc þessa. at sysla min stoþaþe
egi at eins þessar tiþar mm hitr
& þei es siþar ero. En hr biþe fyr
mer es þessa boc les. Bok þessa kalla
ek elucidariu en þat es lysing þät iþe
lysasc necquerra myrcra hluta. En af þvi
þagþa ek vid nafne mino at egi

egiaþe ovynd oþlyþna m̄ at haf-
na nyto vᷣke. En sa es boc þessa
les biþe at þ nafn se ritet alifs bok
a hīne. En þessa vᷣx grundvollr
sk' setr vesa vꝛ̄ biarg þ es x̄ ꝍ oll
sia smiþ es studd meþ .iiii. stoplō.
En fyrsta stopol reiser spam̄ scyn-
seme. en annan styþ postola tign.
en þriþia efler speke feþra en en .iiii
fester vitr. a hyggia lęrefeþra.
En sia boc es oll gor efst' tuegia
viþr mele. þat es spyrianda lęre-
sveins oc svaranda lęrefoþor. Boc
sia heit' elucidari'

Ek biþ þic dyr
legr lęrefaþ' at þu svar' þvi
es ek spyrk þic til nytseme heilag-
rar c̄stne. Magist'. Þat mon ek ge

ra es. G. gefr. m̄ ast til. oc mon m̄eg
þyngia þ̄ta ervephe. discipl's. Sva
es sagt at marge verþ h̄t. G. es
en oss þyneſc omaklect at vita
eg̃ h̄t v̄ gofgo. Af þvi ſ̄l þ̄ uphaf
vesa þessa malſ at þu seg m̄ hvest
hvat. G. es. M. G. es andlegr eldr
at þvi es helzt ma scilia sc sua
biart. oc om̄ brotþelegr. i fegrþ oc
idyrþ at englar es. vii. hlutũ
ero fegre an sol. hvſſasc of valt
at sia h̄ oc una viþ fegrþ h̄s. D.
hverso es en. G. i þrennigo. M.
Sua sẽ þu ser þr̃enig i solo. þat
es eldr. oc birte. oc lios. þesser hlu
t ero sua osundrskilleg at enge
ma fra oþrõ scilia. i solone: sua

ſē. G. eſ oſim dſcullegr í þrēnīgo. faþer
eſ í eldlego gꝑle. en ſonr í lioſe. en
heilagr ande í hita. d. fyr hui kal-
laſc. G. faþ. M. þāt h eſ alz uphaf ⁊
ero af hō aller hlut. ſcapaþ. en ſpeke
hſ kallaſc ſonr hſ. d. fyr hui ſonr. M.
þuiat h eſ ſua geten af feþ ſē ſcin
af ſolo. en begia þēa óſt nefneſc ſpīſ
ſcīſ. d. fyr hui heilagr ande. M. þāt
h fer frā af huorōtueggia eiliſle-
ga ſua ſē ande bleſc af munne.
þat afl. G dōſ kallaſc faþ eſ alla hlu-
te ſcapaþe. en ſa kallaſc ſonr eſ
heldr ⁊ ſtyrer ollo at eg fareſc. En
ſa nefneſc heilagr ande eſ alt fegr
⁊ lifgar í ableſte ſinō. af feþr ero
aller hlut ⁊ fyr ſon aller hlut ⁊

í helgō anda aller hlut. d. Eſ f. G. kal-
laſc dyrþ & milde fyr hui heit h
faþ helldr an moþ. ω þāt af feþ eſ
uphaf alz getnaþar. ſua ſē af. G. eſ
alz uphaf. d. Eſ f ſonr kallaſc dóþ
& ſpeke. hui heit h helld ſonr an
dott. ω þāt ſonr eſ feþ glikare an
dott. d. huar byggver. G. ω. hvoꝛ-
vetna eſ velde hſ en þo eſ ople hſ
í ſcilnīgar hime. d. huat eſ ſcilnī-
gar hím. ω þrír ero hīnar. Eīn
licālegr ſa eſ vér megō ſia. Annar
āndlegr. þar eſ andlegar ſcepnor
byggua þ ero englar. Eīn þriþe
eſ ſcilnīgar hīm þar eſ heilog þrē-
nīg byggver. & helg englar me-
go þar ſia. G. B. huerſo kallaſc. G.

allr iollō ſtoþō veſa ꝛ á valt allr
ſamā ꝛ íeinō ſtaþ.ꝋ.iollō ſtoþō.ſe-
geſc.ɢ.allr veſa.þāt ħ eſ iāmoctogr
íollō ſtoþō ſlıct íħeıvıtte ſē íħım-
riki.allr ſamā ſegeſc ħ veſa.þāt ħ
ſtyr͛ ollō ſeı iauſtre ꝛ iveſtre.Of
valt ſegeſc ħ veſa íollō ſtoþō.þāt
ħ ſtyr͛ ollo iāt áħvere tiþ.ſengō
ſtaþ ſegeſc ħ veſa.þāt ħ eſ ólicālegr
ꝛ ma egi licālegr ſtaþ ħ halda á.ɢ.
en ħ hlr ſamaı ollō hlutō ꝛ lıvō v͛
iħō ꝛ erō.Ꝺ.Hvat.ɢ.alt.ꝋ.Fyr͛ ſér
halla hlutte liþna ꝛ óorþna ſua-
ſē nulega ꝛ viſſe ħ fyr an ħ ſcapa
þe hei þeia allra engla ꝛ m̄ noſn
ꝛ ſiþo ꝛ vilia orþ ꝛ vˀk ꝛ hugrenī-
gar.Ꝺ.Scolō v͛ ħ ǫrla ar.ɢ.liſþe

einslego life aþ h̄ scapaþe hei.ꝺ̄. Sva
es ritit. þat vas lif í sio livō.G. es gort
vas. Þ essō orþō scyresc at oll scepna
vas á valt syneleg í syr̄ etlon.G. su
es siþan varþ syneleg scepno es sial-
fet. þa es hon vas scopoþ. Sua sē
smiþr sa es h̄ vill gā litr. syrst h̄so
h̄ vill hvatke gā. & riss su smiþ si-
þan í v̊ke es syr stoþ smiþoþ í hug-
uiti: smiþ sens. af þvi kallasc.G. egr̄
syrre scepno sinne at tíþ h̄lr at tign.
B. hver soc vas til þes at heir vere
scapaþ.ꝺ̄ Gozka.G. at þeir v̊e es
h̄ mętte vetta miscuñ sina.B.
h̄so vas heir gor.ꝺ̄ Sialfr mlse
.G. & v̊o þegar gor v̊ aller hlutr.B.ꝺ̄lse
.G. þ orþō.ꝺ̄ þa mlse.G. orþ es h̄ sca

paþe alla hl. fyr son es kallasc
orþ foþor se ritet es. alt g̃þ þui
speke. e. U. vas hō duol necq̃r at
scapa eþa scapaþe h alt sem. O. dei-
no auga b̃gþe scapaþe h alt sem
se ritet es. Sa es eilif scapaþe alt
sem. Enn h scifte ollo i hlute a. vi.
dogō hofoþ scepnō. iii. daga en
aþra. iii. þeī hlutō es fyr innan
hofoþ skepnor ero. Enn fyrsta dag
scop h eilift dag þ es andlect lios
& alla andlega skepno. Annan dag
scop h hīm. þan es skilr licālega
scepno fra andlegre. Enn en þþia
dag se & iorþ. Enn. iiii. dag scop
h tiþlegan dag þ es sol & tungl
& stiornor a eime offto hofoþ

skepno. þ er áhine. En .v. dag scop
h fogla oc fisca. oc sette fogla í lof
te en fisca í vatne. En .vi. dag
scop h dyr oc man or enne nest
sto hofoþ skepno. þ er or iorþo.
O kenna scepnor. G. M Ecke g þe. G.
þer eg kenne h. þat andlauser hlut
ero oss dauþ. oc o scynsam en al-
ler hlut lifa. G. oc kenna scapa sin.
him kenn h þat h snyst of valt
efft boþorþe hs sem nu er. G.
g þe hina í skilnigo. Sol oc tungl
oc stiornor kenna. G. þat þau varþ
veita staþe rasar sinar at vilia hs.
Iorþ kenn h. þat hon gefr ávoxt
oc gr ásinne tiþ. dr kenna. G. þat þer
hrya asstr avalt til staþa sinna þa-

þan es þer falla. Sgr ǫ yindar keńa
.G. þāt þeir ſtoþ vaſc at boþorþe
hſ. Dauþ̄ m̄ keńa h̄ þāt þeir riſa
up at raþe hſ. helutte keń h̄. þāt
þ geldr ſē h̄ byþr þa eſ þ gleypþe.
Oll cyg̊nde keńā. G. þāt þau hal-
da logō þeī eſ h̄ gaf þeī. d. Scyr-
þu alt framar. ħra. O. G. almatte-
gr kong̃r g̃þe ſ fyrſt albiarta
holl þa eſ h̄ kallaþe riki himā. ſi-
þan g̃þe h̄ mq̄ ſtoſo þ eſ þeī þeńa
eń iþeire mq̄ ſtoſo ſette h̄ dauþa
g̊f þ eſ helvitte. Til hallar ſińar ſet-
te h̄ ulſa tolo valra riþara þa er nauþ-
ſyn vaſ at fylla ǫ eḡ loſat viþ at
auka. Eń þeſſa tolo valþe h̄ af m̄m̄
ǫ englō ǫ greinde. i x. ſuerē. i x. engla

en .x. m. Ð. Fyr hui nio suertt engla.
M. þat nio ero þryshar: iii. þ es þrevolð
þrennig. Ð. Fyr hui ein svert m. M. at
ein .G. se gofgaþr i .iii. & þrennig iei-
nigo af englom & mm. Ð. Fyr hui vil-
de h. eg alla tolo fylla af englom. M.
Tuennar hofoþ skepnor g. þe. G. aþra
andlega en aþra licamlega & vilde
h. loyaþ vesa af huarre tvegglo
af andlegre. þ es af englom. & af licam-
legre þ es af mm. Ð. huener vóro en-
glar scapaþ. M. þa es .G. mlte verþe lios.
Ð. M. le h. þesse orþ. M. E g. mlte h. hlr es
oss synt i þesso orþom tign eþles þei-
ra es þr kalla schos. Ð. huert es eþle
engla. M. andlegr eldr se er ritet es.
Sa es g. þe engla or eldz loga. Ð. hafa

englar nofn. M. Sua mikit es vit
engla at þeir þyrfo eigi nafna. D. Mi
chael gabriel raphael ero eigi þo en
gla nofn. M. hellr kennigar nofn
þau es. min. gofoþei af atburþ. Sua
sem en fyrste engell toc nafn af at
burþ & vas kallaþr satael þat es go
þs andscote. D. Hui vas hann andscote.
.G. M. þa es hann sa sic ollom englom oþra i
dyrþ & fegrþ. þa fyr leit hann þa alt &
vilde vesa iafn sem .G. eþa meire. D.
Hverso iafn eþa meire. M. Oþre tign
vilde hann taka af nauþ gom .G. an G.
gaf honom at raþa oþrom fyr of rike.
D. huat gerþesc þa. M. Braut vas hann re
ken or kongs hollo & sett i dyflizo
& varþ en liotaste es fyrst vas en

fegrſte. & reken fra ollō veg eſ fyr
vaſ prydr ollō veg. D' Viſſe ħ fyr
fall ſitt. M' Ollum geſ eḡ. D'. hue len
ge vaſ ħ a hīne. M' Eḡ alla eina
ſtund þāt ħ vilteſc þegar eſ ħ vaſ
ſcapaþr oc fyr let et ſana. D' hui
vaſ ħ eḡ þar lengr. M' þāt at ħ cnat
te engo bergia af hīneſcō ſodeik.
þāt ħ huarf þegar fra ſonno lioſe
oc fyldeſc i lozto. eſ ħ vaſ ſcapaþr.
D' hvat miſgþo aþr englar. M' þat eſ
þeir urþo ſā huga viþ ofmetnoþ
ħſ. & etlo þo ſic oþrō englō oþre mon
do vþa eſ ħ mette meira an G. D'
hvat varþ þei. M' alleþ honō voro þeir
abraut rec̄n & ſender ſum i helvi
teſ diup. en ſum i myrclofft & ha

ſa þo ǫl ſē hm̄ eſ i hebyrte brenna. D
hvi eǵ aller i hebyrte. M. at þeir me
ge reyna goþa mn̄ oc illa i freiſt-
ne ſine ſua at helǵ m̄ ſe dyrþar
v̄þ fyr þ. en iller eihſra ǫla. D hvi
hurfo þr̄ eǵ afftr. M. Eige motto
þr̄. þ at enge barg þeī til upriſo
ſē enge teyg þe þa til falz. Af
þvi vaſ maklega fra þeī teken allr
goþr vile. at þeir volþo ſer ſialfer
ilt. oc mego þeir eǵ afftr hv̄rua.
þ at þeir vilia aldreǵ gott. D hui
leyfte ē ftr þa eǵ ſē mn̄. M. Englar
voro aller ſen ſcapaþ eǵ af einō
engle ſē m̄ero getn̄ af .i. m̄. Englar
ero odauþleǵ oc motto þr̄ eǵ af
þui leyft v̄þa. at G. vildi eǵ annat

hafa til lausnar an dauþan. oc leyf-
te h̄ af þui eg̃ engla at h̄ mætte
eg̃ deyia í engles eþle þott h̄ to-
ke þ̄ af .i. engle. Ṁ hui scapaþe .g.
þa eg̃ sua at þr̃ mætte eg̃ misg̃a.
M fyr redlete at þr̃ mætte retta
ombon taka fyr v̊þleic sin. En
þr̃ v̊e sua scapaþ at þr̃ mætte eg̃
misg̃a. þa hefþe þeir enge v̊þleic
viþ .g. þat þr̃ g̃þe sua sē nauþg̃ gott.
En h̄ gaf þei̅ sialfreþe at þr̃ mætte
oc vilde vella ser gott. En h̄ gaf
þei̅ sialfreþe. at þeir mætte oc vil-
de vella ser gott. oc toke þeir at
retto í ombon ef þeir velþe ser
gott. at þr̃ mætte aldrege siþan
misg̃a. Ṁ hui scapaþe .g. þa engla

es h̄ vísse fyr̄ at iller mondo v̄
þa. M. Fyr þ ryþi v̄x sins. þāt þaes
hvítt lítr eþa rauþr es bíartare.
es svartr es hía sc̄vaþ. Sua ero
oc retlat̄ þa dyrlegre es þeir v̄
þa sundrleitt̄ hía illō. D. Hui sca
paþe .G. eḡ aþra engla ístaþ þei
ra. M. Eḡ otto aþr̄ englar at cōa
ístaþ þeira nema slik̄ v̄e sē þeir
es þesser sto þesc at osenne þisl
synþugra. En þat matte eḡ ve
sa. þāt þesser fello þegar í þisler
es þr̄ misgþo. D. Hvitto dioflar alla
hlute. M. Af engla eþle vitto þr̄ ma
rt oc eḡ alt. oc sua sē þra oþle es
glogsynna an m̄. sua ero þeir oc
slogre í ollō velō an m̄. En þa eina

vito þeir oorþna hlute es þr raþa
at glikendō af liþnō hlutō eþa .G.
letr þa vita. En enge ueit hugren-
nīgar m̄. nema .G. ein. æ þeir es hui-
ār þ. O hui mone eg̃ chioslar vita
illa hugrennīg ef hon virþesc ofst
sē unnit v̄k. M Sia mego þeir sca-
pasc i hugrennigo sēm sl þau es þeir
casta i hug. m̄m þāt þegar scyggua
necqr synþa myrkr andar lios. En
þr of sia eg̃ asionor ēsta þera es .G.
send i hug. m̄m. þāt þr mego eg̃ be-
ra scin recleteſ. G. hlran v̄ solar hos.
þāt þr mōd eg̃ freista heilagra. ef
þr vilse sic mega v̄ū stugask. O Me-
go þr alt þ es þr vilia. M Ecke mego
þeir gott ne vilia. en þr vilia huet

vetna ilt. æ mego þ ettc. ef goþ' en-
glar lata þa mega. D' huat seg' þu
fra goþo. M' Eftt' fall vandra engla
styrcþosc þesser: sua at þ' motto
aldrege siþan misg'a. D' Vas eg' fall
hina styrkigar soc þessa. M' E/g. hlr
v'þleikr þeirra sialu. þat þesso mis-
licaþe. þ' es hin volþo ser ilt en þes-
ser fylgþo þegar en ogoþa. æ urþo
þess iobon þegar styrcþer af. G. æ
gerv viser fulselo sinnar ef þ' voro
aþr oviser. D' Hui lica asiono haua
englar. M' Sua se licneske ef gor
or vaxe a insigle. sua ef oc m'kþ i
þei glikig. G. sue ef þ' ero o licalect
hos æ pryþ allre fegrþ. D' Vgeo þ'
cþa mego alt þ' ef þ' vilia. M' Einge

scepna es leyndo fyr: þeim. þat þr sia al-
la hlute i G. oc mego þeir auþvelldlega
ga alt þat es þeir vilia. M. hvar tala
heilagan vid fall vandra engla. M.
þvi vas maþr scapaþr at fyldesc tala
heilagra. M. hvaþan vas hann scapaþr. M.
af andlego oþle oc lycamlego. M. hua
þan vas hann licamlegr. M. af. iiii. hofoþ
scepnom. oc callasc hann af þui en mine
heimr. þat hann hafþe hold af iorþo en
bloþ af vatne blost af lofte en hita
af elde. hofoþ hans vas bollot i glikíg
heiballar. Iþui ero augo tuau sem sol
oc tungl. a himne. Ibrioste es blostr
oc hoste sem vindar oc reiþarþrum-
or i lofte. Qviþr tecr vid veco sem ser
vid votnom. Foetr halda up ollom lica

ſe iorþ ber allan hofga. af hīneſ-
cō elde heit ħ ſyn. en af eno ofra
loffte heyrn. en hilmnīg af eno
neþra. bergnīg af vatne. en han-
da kennīg af iorþo. harþleik be-
na af ſteinō. en glikeng trea íno-
glō harſ voxt af gſe. en ħ kenn̄ ſin
ſē kvęnde þāt þat alt licālect eþle-
manz. Ū huaþan eſ ħ andlegr. Ō
af andlegō elde. þeſ effter licneſ-
ce. G. Ū hrt eſ licneſce. G. i manne.
Ō Goþdōr eſ iþrennīgo ħ ta licneſ-
ke hev̄ ond. þāt hon heit mīneg
liþenna. ħ ta & oorþenna & heit ħ
ſkilnīg nyleḡ & ſynelegra. & heit
ħo vilia þan eſ ħo ma ḡa gin goþſ &
illꝫ. Þ. G. ero aller crafftar ſua ma

& ond nema alla goþa hlute. Oc sua
sē enge skepna ma halda á .G. en
h hlutr ollō hlutū. sua ma oc enge sy-
nelegr skepna ondena gpa en hō ma
i gegnō fara alla synelega hlute. þat
eg ma him byrgia fyr he hine eska
hlute. & ma eg iorþ hulia fyr he hel
ytres diup. D. Scapaþe .G. mīn. meþ
hondō. M. hlutr boþorþe eino. en o-
styrdeik. eptles hs mikesc i þyi es h
segesc meþ hondō scapaþ or iorþo.
D. hui scapaþe .G. man or sua herue-
lego efne. M. Til oyegs dioflenā
at h scāma þesc þa es iarþlegr maþ
& ostyrer kome til þeirrar dyr-
þar es h vas fra reken fyr ofmet-
noþ. D. hui a þan toc adā nafn. M.

ꝺf. IIII. otto h̄eiſ ꝥ eſ auſtr ⁊ ueſtr
norþr ⁊ ſuþ. En at gͬkſco male
callaſc aͣnatole ᵈiſiſ aͣrtoſ meſē-
bria þat eſ ſē gͥplor hend til
nafnſ adāſ. En af þui toc h̄ nafn
af fiorō ottō h̄eiſ at kyn h̄ſ atte
at cōa iallar h̄eiſ attē. ſ þui haf-
þe h̄ oc glikig. G. h̄ ſcylde ſua ſty-
ra ollo a iorþo ſē G. reþ ollo a hīne.
D. Fyr hui ſcapaþe. G. kvēnde. þar
eſ man þurfte þeira eg. M. Viſſe
.G. at man mynde miſgora ⁊ þyr-
va þra. D. Scapaþe. G. mye eþa klegg-
gia eþa onnor mein kvēnd. M. Alleþ
iā mikille uandvirke ſcapaþe. G.
my ⁊ mavra ſē engla. D. Til hueſſ
ſcapaþe h̄ þ. M. Alt til loff dyrþar

ſinnar. M. v. ⁊ menn kyqnde ero ſco-
poþ i gegn dıræþe. m. at þr ſcile huc
lıtet þr mego þa eſ þr hliota mein
af enō ſmęſtō kyqndō. Af þyıgl-
þo eg̃ birn ne leones pharaonē ⁊
liþ hſ. hlr lyſ ⁊ kleggar. En maurar
⁊ congor yofor ⁊ þau cyqnde eſ
ſyſlo fremia ero til þeſſ ſcopoþ at
vér takē dome nytz er veþeſ af
þra ſyſlo. Mikill eſ vert of alla ſcep-
no. G. þar eſ ſũ heiı fegrþ ſē blomar.
en ſũ lecnıg ſē groſ. en ſũ fozlo ſē
acrar. en ſũ takn enna meıre hla
ſē foglar eþa dyr. Aller hlutter ero
goþ. ⁊ aller til m̃ þurfta ſcapaþ.
M. Huar vaſ adā ſcapaþr. M. I ſtaþ þeı
eſ ebron heıt. þar eſ h dōſiþan ⁊

vaſ gǫven. en h̅ vaſ i paradiſu̅. D

hv̅t eſ paradiſuſ. M. Eſ n fegrſte ſtaþ

i auſtre. þar ero alzkonſ tre. ⁊

alden igegn meino̅ m̅. Eſ ſ maþ

berg̅ amacleg̅ tiþ. af .i. tre þa hun

grar h̅ aldre ſiþan. Eſ ſ h̅ b̅g̅ af oþ-

ro þa þyrſter h̅ eg̅. Eſ ſ h̅ b̅g̅ af eno

iii þa moþeſc h̅ eg̅. En eſ h̅ b̅g̅ af fiſſ

tre. þa eldeſc h̅ eg̅ ne ſykeſc ne deyr.

D. hv̅r vaſ kona ſcopoþ. M. I paradiſo

or rive ſouanda manz. D. hvi

vaſ h̅o af karm̅ ſcopoþ. M. at ſua ſe

þau i eino̅ aſtar hug ſē þau uoro

i eino̅ lica̅. D. hu lict vaſ ſuefn ſia.

M. G. ande na̅ h̅ up i hi̅neſca paradi-

ſu̅. ⁊ ſa h̅ þa þat at x̅ ⁊ ſca̅ c̅ſtne

mo̅nde beraſc or h̅ſ cyne. þvi ſpa-

þe h of þau þegar er h vagnaþe. D'
hui vóro eigi aller sen helg m scapaþ'
sē englar. M þat. G. vilde en adala-
ta í þui hafa sina glikig at alt man
kyn kome fra hō sua sē aller hlut
ero af. G. D' hui scapaþe. G. þau eigi
sua at þau mette eigi misga. M. G.
vilde at þau velþe sér gott at
vilia sinō. oc toke þ í lōbon at þau
mette eigi misgora ne kyn þra. D'
hr so mondo m aukasc eþa alasc
í paradiso. M licā lið mondo frēia
ē bette sitt ón losta. synþar sua sē
þa er m takasc í hendr eþa siasc til
en born en mondo vesa sotta laus
oc ón allre ohreinson. þegar mon
de hvert barn mela scyrt oc ganga

es alet vere & neyta aldens af þei
treo̅ es þar ero viþ ollō meinō &
bͤgia siþan áfyrͬ gꝺlaþre tiþ af liff
tre. O hr so lenge scyldo m̄ vesa
í paradiso. O Vndz hyldesc tala
þ̄ra engla es forosc & su tala hei-
lagra es fyllasc scylde í paradiso.
þo at englar foresc eg̃. O c sua se̅
nu berasc aþrͬ ustaþ es aþrͬ deyia.
sua mondo & þa feþr vesa up nū-
ń til betre vista siþan es þr bͤg-
þe af liff tre en siþan hr at bo-
ge efter annan á fyrͬ gꝺlaþe tiþ
en at nest mondo aller saman
v̊þa iafn sē englar a hīne. O Vo-
ro en fyrsto m̄ nech̄ scapaþ. O Hec
þͬ voro & scō mo þosc en skes liþar

sins hlr an augna. D hui es sua
fra þei sagt eptir synþ. at þau só
sic nec gþ. se þau sée þ eg syr. M
Eptir synþ g þesc syse munoþ liuies
ílicomo þra. & scoþosc þau þra
liþa sinna mest. es til synþar sys-
tosc. þat þau visso þegar at alt
cyn þeira monde liggia und
þre enne somo synþ. D So þau. G.
i paradiso. M So þau h inec grio
licnes kio se h vitþesc siþan spa
mm. D syr hui sueic dio voll þau.
M þat h o vude þ es þau scyldo ko-
ma til þess uegs es h uas fra reken
syr ofmetnoþ. En syr þan ofmet-
noþ sueic h þau þat þau drobo-
þo af gifft sine. & hug þosc ei men

do liua. S. hui lætr. G. þita freistaþar
es h sa at þau mondo eg standask.
M. þat h visse hue mikla gotzco h
monde syna eftir synþ þeira. S.
Mæ ormren viþ þau. M. hlr dioyoll
fyr ormen sua sem nu mæler h fyr
oþa m. S. hui hlr fyr orm anan-
nat cucende. M. Ormr hrøgisc
æ es hall. Sua uþa æ aller þr es
dioffoll syct. haler i synþo þero
galauser æ hrøcviser i velom. æ
hafa ettr i mynne þ ero ill orþ.
S. Hval vitr goþs e þa illdz i bonno þo
eple. M. Eigi i eple hlr i yuer stoplom
G. laga. þat mat visse beþe gott
æ ilt aþr h misgerþe þo at h reyn-
de þa gott ettt. en eftir synþ

reynde ħ ılt ⁊ munþe at ei
gott. D. Mendo iller malasc i pa-
radiso. M. Goþer at eins. D. hui a-
lasc nu iller m̄. M. Til raunar ⁊
dyrþar goþra. D. hue lenge vo-
ro þau i paradiso. M. Siau stunđ
D. hui eg̃ lengr. M. þat cona vilcesc
þegar es ħ vas scopoþ. at dag-
molō vas adā scapaþ. ⁊ gaf ħ nofn
ollō kvqndō. en at miþiō dege
vas cona scopoþ. ⁊ at ho þegar
af bonnoþo tre. ⁊ selde m̄. sinō
⁊ at ħ. ⁊ rac goþ þau at apane
dags or paradiso. D. hṫ es cheru-
bin ⁊ loganda suerþ. M. Cheru-
bin es engla varþalð. en logan-
da sverþ es eldlegr. þat engell

varþe ondō en elðr licomō dyʀ
paradisar eftˢ synþ. O hrc for
adā þa. O þangat sē h vas scapaþ
í ebron oc byggþe þar ⁊ ol sono.
En eftˢ víg abel sonar sins. þa cō
h eḡ í saā sæng kono sine .c. vet.
En alldz x̊ vilde eḡ berasc ór bol
voþo cyne cain. þa minte engell
adā at h hefþe samfarar viþ cono
sina. ⁊ ólo þau son ístaþ abel þan
es seth hét. ór þess cyne let x̊ be-
rasc. En fra adās æve til noa floþs
cō eḡ regn a iorþ. ⁊ vas eḡ regn-
boge sēn. ⁊ óto m̄ eḡ kiot nedr
ucko vm. Su tíþ vas oll sua sē vár
tíþ ⁊ vas þa gnott allra goþa h̃ta
sues siþan. hvaʀ af synþō m̄. O h̃t

musgorþ

paradiso. M. Ðat h af bonnoþo tre
igegn boþorþe. g. Ƀ. Vas mikil synþ
at eta eple. M. Sua þung synþ vas
su at eg matte. bøta ollō heīe. Ƀ.
Sannaþu þ. M. Synesc þer rett at
maþ hlyþe. g. vla. Ƀ. Ecke vas rett
tara an scynsāleg skepna þione
vla scapa sins. M. Synesc þer. g. vile
ollō heīe oþre. Ƀ. Vist es sua. M. Ef
þu stoþ fyr. g. & mlē neccqr viþþic
at þu sneresc fra hō eþa ella mon
de allr heir farasc. en .g. mele at þu
sider eg snuasc fra honō. scyldo þu
þa hafna. g. & leysa sialvaltan heī.
Ƀ. Ollunges eg. M. Þat gþe adā h stoþ
fyr. g. & lett fra honō & veic efther

ollō heie
Sex hofoþ synþer
adā i þesse. i. & hafþe. vi. hēis
aldra i dauþa. O hriar vo þer. vi.
M fyrst ofmetnoþ. es h vilde vesa
glicr. G. Of þa synþ es mlt. O hreīn
es sa hyr. G. es drābar i hiarta smo.
Onnor synþ vas ohlyþne. es h hlyd
de eḡ boþorþe. G. & vrþo hō þa al
ler hlut ohlyþn es aþr voro hlyþn.
Of þa synþ es mlt. Suasē ullt es
at vita eḡ hluþa boþorþe. G. En
iii. synþ vas agirne. þāt h girnþesc
framar an hō ve lofat & tyncle
h þa ollo þui es hō vas veitt. Of þa
synþ es mlt. agirne es scēþ goþa hio
nosta. Fiorþa synþ vas stuþr en mei

re. þ es ór helgō staþ. þāt h toc ór
helgō staþ þ h ō vas bannat: & vas h
af þvi reken ór paradiso sēritet es.
Sa es rēn helga staþe vþ abraut re-
ken ór helgō stoþō. Fita synþ vas
andlegr hordōr. þāt ond hs vas
gifft. 6. en hs fyr leit h & sātegþesc
diofle & tynde elsco ens sanna bruþ-
guma sē ritet es. Glataþe hR fra. 6.
es hordō gerer, Setta synþ vas man-
daþ. þ es h glataþe siolvō sér i dau-
þa & ollo cyne sino. Of þa synþ es
mit. Sa es ygg vegr dauþa mon h
deyia. Af þvi do h þegar ens ibra
manz dauþa. & la grauen i grof
heās sins. O Minkaþe egi þ synþ hs
es h uas teldr af byge ens slogsta

anda. Om Ef necquar byþe syslo þris-
lec sinō oc fynde hō talgrof at egn
felle h þar. es h mette egn uprisa.
en h fyr lete ounnet vk. oc felle
visande i grofena. vere h egn sect
þa. Uþr hr tuefaldre secþ. þat h fyr
lett. 6. sin oc gþe sic omotkan til
nytz vx. Om Sua gþe adā h haf-
naþe. 6. oc fyrlett hlyþne oc fell i
dauþa grof. Uþr hrso atte h afftr
at hrua. Om Gialda. 6. veg þan es
h tok fra hō. oc bota fynþ þa es h
gþe. þ es rett at maþ gialde þ es
h tecr fra oþrō oc bote gor oskil.
Uþr toc maþr fra. 6. Om alt þat es h
gdaþe at gra or kyne hs. Uþr hrso
scylde adā gialda. 6 braut teken

D. Hvar x̄ vera at licā sē̄ retter er of ħ
at ħ se fegre at alitt an sol m̄.
M. at oþle var ħ skiR sē̄ ħ utt þese
lgre suerno̅ fino̅ a fialle. en ħ leyn-
dest fyr m̄m. sua at ħ var hlr
liott angolegr at alite sua sē̄
rettr er. Ver som ħ eg̅ hafa fegrþ
ne alit. D. Var ħ pinelegr eþa dauþ
legr. M. Pisl oc dauþe er synþa
vitte. En ħ cō̅ higat on synþ oc
lifþe on synþ. oc var ħ af þui o
pinelegr at oþle oc odauþlegr
en ħ matte oc uilde pinasc oc dey-
ia. D. Fyr hui do ħ. M. Fyr hlyþne
sē̄ rettr er. x̄ var hlyþen alt til
dauþa. D. Hette faþr dauþa at ħō̅.
M. Ollunges eg̅. D. Hui vogo gyþar

h. O) þui at h helt rettete i live
oc sanleic i kennigo. Sia hlyþne
es m̄ scylo viþ .G. oc heit .G. þat al-
re scyn sālegre scepno. en þa hlyþ-
ne goso gyþar hō at sok. O) hr
monde vega lata einga son sin
goþan oc saclausan ef h mette ban-
na. O) þa es .G. saþ sa son sin vilā sua
gott v̄ega. at stiga vū dio vol
oc hialpa mankyne. þa vette h
hō sua dyrlect v̄c oc leysþe hō
at deyia. O) hr so vas þ ret fyr .G.
at h sende en batzta til bana fyr
vondō. O) þāt en v̄ste: sveic einfal-
dan man þa vas ret. at en batzte
gīgi i gislig fyr h oc stige vū en
v̄sta: en leidde aftr einfaldan til

ma & þvi trua at h̅ ſitte a dōſtole i
loſſte tecnō ſē domande. þāt h̅ ſy-
neſc þar maþ. oc hafa poſtolar þar
ſete ſē ſagt eſ at þeir mono ſita á
tolf dōſtolō. Oc hug ſcot þeira ero
ſete þeira í þeī hulaſc þeir ſva ſē i
ſete at yūſtignō ollō loſtō. þeir ſy-
naſc & ſitia at dome á dōſtolō or
loſſte tecnō. oc hverſo goreſc domr
ſa. Oc hvero ſāblandn goþ & iller &
ſynaſc marg goþ. þeir eſ iller ero.
en þeir ſum iller eſ goþ ero. en þa
ſkulu englar goþa fra illō ſē corn
fra ognō. & ſciſta þeī í ſiorar ſuei-
t. Ein ſveit eſ algorra eſ doma meþ
drotne onnor reclatra þeira eſ
hialpaſc i dome. En þriþia omil-

óra es fyr farasc oń dóḿ en fiorþa
itra es fyr farasc idome. U huer
scolo doma. O Postolar oc pinđ oc
munkar oc meyiar. U huerso dōa
þeir reclata. O Syna þr þa dyrþar
ꝥ þa fyr þat es þeir botnoþo af kē-
nīgō þeira oc domō. U huer hial-
pasc idome. O þeir er gþo miskū-
nar vk ilogsālegō hiuscap oc þeir
es synþ sinar botto meþ iþrun oc
olmoso goþe. viþþa es sva melt.
Komeþ er blezaþ foþor min. þat
mik hungraþe oc gofoþ er m at
eta. U Meler cr̄s þesse orþ viþ þa.
O Ret es at trua at h mele. þar es
h vitrasc maþ. mīn. En fyr þvi at
þat vito aller fyr huern v þleic

hver scal hialpasc eþa fyr doma-
sc. þa es fyr meir i þesso orþo kent
fyr huern vþleik v scolo hialpasc.
O hver farascon dome. O þeir es fyr
utan log misgþo se heiþn eþa gy-
þingar es efft pisl cstz vo. þat es
ft pisl hs. es eno forno logo iafnat
viþ bloc. O Mono þeir sia cst. O Sia
þeir h til afalz doms ser se rit es.
Sia mono þeir þan es þeir þat aller
omillo urþo sarabaþa a dauþa cstz
O hui es sua sagt fra þei at omilo
risa eg up i dome. O Eg berse þei
þat athende at þeir doe þar of
aþra se her. Of þa es sua melt. Set-
ia mo duþa i ofn eldz a tiþ reiþe
þinar. O huer farasc i dome. O Gy-

þigar þeir ers misg(er)þo i logo̅ fyr(ir) pisl
x. & vanð cstnir þeir es. .6. y̆ cō nitto
viþþa es melt fareþ er fra m̄ bolva-
þ ield eilifan þa̅t mic hungraþe
& gofoþ m̄ eg̃ at eta ne drecca.
I þesso orþo̅ syneſc at þeir fyr do-
masc af þui at þeir villdo eg̃ bo-
ta synþ sinar meþ olmoso geþe.
E|g̃ meler h̃ sua komeþ bleza ec
vſ. hlr komeþ þa̅t er eroþ blec-
zaþ. Oc eg̃ meler h̃ sua fareþ braut
er bolva ec vſ. hlr þa̅t er eroþ bol-
uaþ. b hver blezaþe þesso eþa
boluaþe hino̅. Oþ drjde heilagr
bletzar huerndag goþa m̄. se̅
rrt̃ es. Blezaþ eroþ er af .6. & er
blezon .6. vfer vþr. E|n h̃ boluar il-

lõ fyr allra munn sẽ sagt es. Bol-
vaþ̃ ero þeir es heigasc af boþor-
þe .G. Ꝺ hverso dõa þa helg. Ꝺ Sy-
na þeir þa pinsla vþa fyr þat es
þeir lifþo eg̃ eftr orþõ þeira & y-
cõ. Goþ sceluͬ þa í reiþe sine & mon
eldr suelga þa. Ꝺ hei.G. reiþe eþa
breþe. Ꝺ Eig̃ es slic hroþe hugar
i.G. hlr dom̃ h alt ikyrleic enn þeĩ
synesc h reiþ. es fyr doãsc af honõ.
Ꝺ hvat es goþõ til varnar eþa illõ
til socnar. Ꝺ hugscot þeira sialfra.
þãt af seine cros .G. vþa aller hug
þar ı̃an auþseer ollõ sẽ hér sol. Ꝺ
hvat es þat es sagt es at bócr ly-
casc up & lifſ boc & domasc dav-
þ ın̄ af þeĩ hlutõ es ritn ero á bocõ.

Ṁ. Bøcr ero spam̄ æ polar: æ algv̄. þes-
sar bøcr lucasc up þa es ollō v̄þa.
synd dōe þeira æ kēnig. Iþeī domō
mego aller sia sua sē ā bocō. huat
þeir scologa eþa viþ hui varna.
Liff bóc es lif iħu. þāt af honō lesa
aller sē af boc þat es þeir skulþo
eþa gþo iboþorþō hſ. Liff boc es
æ Gdoms afl. en þvi sia aller sin hug-
scot sua sē rit a bok. O' huat v̄þ
siþan. Mat locnō dome: steypesc
dio foll í dyflizo eldz æ brēno ste-
ins meþ ollō liþō sinō þat es illō
mm̄. En cstr fer meþ dyrþ æ sig
iborg foþor sins ena hīnesco ierlm
meþ bruþe sinne: þat es ollō helgō
mm̄. þa mon hſ synas vinō sinō sē

ħeſ at fratekēne þrelſ aſıono. Ꝺ
hverſo ſcal þat ſcılıa eſ ſagt eſ at
ħ mon ſelıa rıke. e. feþ & mon e. veſa
allr ı ollō. M. dlandōr x & oll cſtnerı-
ker ı goþdome. & eſ. e. fognoþ allra
ſamā & ſer hueꝛꝛa. þāt hverr hefer
ı ſer fognoþ & fagna aller ſāan ſyn
e. Ꝺ hvat vþ ſıþan or heıme. Svaſē
for þō gek floþ vū heı. xv. foþ mō hǽ-
ra an fıoll ſva mon þa eldr brēna
fıollō here. Ꝺ. Mon hēır faraſc tıl
lox. M. Oll ſcıffteg & ſyþa hefnd &
hrıþ froſt & el. & eldıgar & reıþar
þrumor & onnor meın mono fyr
faraſc en hofoþ ſcepnor ſcapaſc a
bett veg & hreınſaſc. Svaſē lıca-
mar or ſkıfftaſc tıl meıre dyrþar

& v̄þa oglik þvi es nu ero sva ferſc
ny leg á ſiona heīſ en onnor kōr be-
tre í ſtaþ ſē nu er es. Goþ mon gá
nyian him̄ & nyia iorþ. him̄ & ſol &
tungl & ſtiornor & votn es nu renna
á valt ſva ſē þau ſcynde til ennar
betre ſtoþo. þa ſtanda þau kyr &
ſoſt ío ſkiſſtelegre dyrþ. him̄ mon
ſcryþaſc biart leik ſolar. & ſcin ſol
ſiav hlutō lioſare an nu ſē nu es. Sol
mon hafa ſiau daga lioſ. Tungl & ſtior-
nor mono ſcryþaſc o ūbroþelego ſci-
ne. Vatn þat es þvo helga m̄. í ſcirn
v̄þ giſtemō fegre. Iorþ ſu es tok viþ
likā .G. & dogþ vas bloþe heilagra
mon v̄þa ſē parads & vesa ei fogr meþ
o hrornoþō blomō. Sia es ſciſſtig

ennar hogre handar. G. þät iorþ su
es bolvoþ vas & groðde þorna oc
þistla þa vyþ hone vas. G. blezoþ &
þar es eg siþan harmr ne ervepe.
Þ hylder þu mic af himnescom fagnaþe.
seg þu mer huilica helger hafa licame.
M Siau hlutom biartare an sol & scio-
tare an hugr. Þ M eþ hverio aldre
eþa vexte M Ef her es vnaþ sãlect
at sia unga menn meþ gölom eþa karla
meþ konom hofa meþ logom. þa ma
of trua allra þeckelegast þar vesa
at sia ser huerta meþ sinom vexte
& aldre sva se þekkelect es at hey-
ra sundrlect hlioþ horpo strengia.
Af þvi es rett at trua at hver rise
up meþ þeim aldre & vexte sem hann for

ór heīe. D. Ero þeir cleð e þa nokþ. M.
Hoc þ ero þeir oc scryð allre fegrþ
& scamasc enskes liþar h'ra an aug-
na. Glęþe & heilsa er clęþnoþ þeira
Goþ scryde licame þeira heilso clęþe
en anð þeira fagnaþar scryþe. Oc
sva sē h' ero sundrlet lit í fegrþ
grasa. sua vþa & þar sundrlet
lit ılıcomō heilagra sua sē annan
lit hafa pinð. en annan meyiar &
ero þat þa clęþe þeira. D. Mego þr
ga þat es þeir vilia. M. Ecke vilia
þeir nema gott. af þvi ga þeir
alt þat es þeir vilia & ero þar es
þeir vilia ón dvol. D. hvat ga
þeir. M. Sia þeir á valt á. G. & lofa
h of alð. D. hvat es lof þeira. M. fog

noþ sa es þeir gleþiasc af .G. D. Mu- (syn)
nu þeir þa mein hau es þeir hof-
þo h alicomō. M. Oll munu þeir. D.
hrygguer þat egi þa. M. hlr fagna
þeir þvi es þeir sagþo vm oll mein.
sua sē maþ seger fagnande vinō
sinō þat es h cōsc abrautt forþō
ór miklō hasca. D. M. elsca þin hof
mik up vm iorþ. segþu m. oc þa
fognoþ þeira. M. fagnaþr þeira ero
slikr sē auga mātt ma egi sia ne hey-
ra. ne hugr hygia þat es .G. hétt
astvinō sinō. D. hvat es þat. M. lif
eilift ok fyllsela eilif ok gnott altz
góþs. D. Segþu m. þat scyrra. M.
Siau hafa þeir likās dyrþ ok vii. an-
dar. llicā hafa þeir licās fegrþ ok fro

leic styrkþ ⁊ frelse sellife ⁊ heil-
so ⁊ obauþleik . En iond hafa
þear. speke ⁊ ymotto saþ ykce
⁊ yelde veg ⁊ orvgleik ⁊ fog-
noþ. Oc þessa hlc girnesc ond min
at heyra. mattu scyrra ga meþ
nekqrio domō. M hverso lica-
þe þer at vesa iān ven se ab-
salon. es enge lyta fleir vas a
licā hs. ⁊ vas har hs golle key-
ffit. Oc Dyrþes. M En þa es meþ þes-
se fegrþ ver þu sva fror se asael.
es huerio dyre vas froforre. O
Muskyn es. M En es meþ þesso tve-
nō hlutō ver þu sua sterkr se
sāson es i. barþe. þu fund māna
meþ asna kialka. Oc Mikil pryþe

es. mi̅. En ef þu hefþr þessa þinna
hl'te æ ver' sva sialfraþe se̅ augus-
tus es allr heimr þionaþe. U Gofog-
leict es. mi̅. En ef meþ þesso̅ fro̅ hlo̅
ver' þu sua sellifr se̅ salomo̅ es e-
cke let imein ser þat es h hyftesc.
U Sela es. mi̅. En ef meþ þesso̅ fim
hlutto̅ ver' þu sua heilendr sem
moyses q̊þo at aldre losnaþe teþ
hs ne oscygndosc augo hs. U Vnaþ
es. mi̅. En ef meþ þesso̅ vi. hlutti. vr-
þ' þu sua langlifr se̅ matusalem es
mioc sua lifþe þu sund vetra. U
Mikilleict es. Sva synesc mr se̅ hver-
io̅ vere hlr oskiande i hlutr af
þesso ankomdo̅r. En sa synesc m
ollo̅ dyrre es þessa hlte hev̊ alla.

m̃ hlyþþu þvi es en es betr. En ef meþ
þessō hlutō ollō ṽe aller þer sli-
kr vin̄ sē d' d' vas ionathe es hvar
vnne oþrō sē siolfō sér. D' fvll sæ-
la. es. m̃ hvat dom̄ þu of þan es meþ
þessō hlutō ollō vere sva spakr sē
salomō es vitþer voro marg leyn-
d' hlut. D' Goþ es. m̃ En ef aller vere
sva saþyker viþ þic sē rumabor-
gar hofþigiar voro tveir lect' &
cippio es huarge vilde annat
an annar. D' O übroþelect es. m̃ En
viþ þessa hlte alla ver þu sva rikr
sē alexand' congr es meþ riki sino
laghe vnd' sic allan hei. D' Tign es.
m̃ En ef þu heffþ alt þetta oc ver sva
vegsamaþ af ollō sē ioseph af egip-

ta landz nūn ef þeir gofgoþoþ sē
G. D' alldr fremþ es. M E/n ef ollō hlutū
þessō ver' þu sva ørygr sē þeir enoch
& helias. D' hór vegr es M E/n ef þu
ert vin þan es þu. vnn sē sialfō þér.
oc hefþe þ slika dyrþ alla sē þu.
vere eg þer þat þa tuefalldr fognoþ.
D' fyselect es. M E/n ef þu ert marga
vine i slikre dyrþ vere eg þer þat
auke fagnaþar þms. D' Sva fagna
ec molō þinō sē morgō auþo uō.
Ollō heīe tignare synesc m̄ sa vesa
es necqeria þessa hlte hev þot eg ha-
fe alla. E/n ef necqeR mette alla
hafa þa vere sa hlr G. an maþ. M
Rett scalt þu miclo oþre dyrþ ha-
fa þeir an þetta er allt. Venleikr

abſalonſ vęre þar ſerliki þæt fegrþ
þeira eſ ſē ſol. eſ þa eſ ſiau hlutō
biartare an ny ſē nū eſ. Goþ eyđr
ſcapar licā intellectel varſ eftt gli
kīgo licāſ birte ſinar. ⁊ ſ lauſt eſ at
licār ꝯftz eſ biartare an ſol. þær li
cār ſcapa eſ biartare an ſcepna. Men
ero kallaþ' m̄. cē. G. en ſol kallaſc eg̃
ſua. Eſ ſ licam̄ heilagra ſcapaſc eftt
licāſ birte ꝯftz. eſ ſolo eſ biartare
en G. bygguer í þeī ſē ínn̄ cē þa eſ
nauþſyn at þeir ſe lioſare an ſol.
Slic eſ fegrþ heilagra. froleikr a
ſaelſ v̄e þar ſem ofroleikr. þær hel
g̃ fara iā ſciott ór auſtre í veſtr
ſē ſō reyr vp í auſtre ⁊ lyſer þegar
í veſtre. ⁊ mego þeir iā ſciot fara

cleþe oc góþ h' oc at heyra fagran
song oc harpslótt oc kenna reykel-
ses ilm oc annarra dyrlegra urta.
eþa bergia sotō grosō oc eiga morg
auþøve. þessa hlē alla eignasc hel-
g̃ onenda. þeir hafa unaþs syn þāt
þeir sia iāt loknō augō sē opnō.
þeir es sia kong̃ dyrþar i fegrþ sin-
ne oc sia utan oc innan dyrþ. G. oc
dyrþ allra heilagra yv̊ feþra oc spa-
m̄. dyrþ postola oc pindra munka
oc meyia oc allra heilagra oc sia þr
fagra alla liþo sina utan oc innan
oc sva anna oc hugrenngar. oc sia þeir
alt þat es g̃esc ahīme oc a iorþo. oc
sia þeir ovine sina i q̊lō þa es forþō
riso igegn þeī oc fagna þeir ollo þvi-

ſa heyrnar unaþ hafa þeir þat fyr
þeī reyſta fagr loſſongvar engla oc
allra heilagra oc allar hīneſcar rau-
ſt. Unaþſ hilm hafa þeir þan eſ þeir
taca af ſiolfō G. ſotleix brunne. oc af
englō oc ollō helgō. Bergigar ſelo
hafa þeir. þat þeir bgna af ſotleik.
G. oc ſeþ iaſc þa eſ G dyrþ vitſc oc þeī
ero aller hlut ſot oc bliþ. Gnottau-
þoſa hafa þeir. þat þeir ero ſett yv
alla goþa hlē iſagnaþe. G. ſinſ. þet-
ta eſ ſellrye oc unaþ heilagra. Hei-
lende moyſi vere þar ſott. þat
heilſa retlatra eſ af. G. ſva at ecke
ma þeī granda hlr an ſkera iornō
ſolar geiſla. Slic eſ heilſa þeira.
langlife matuſalē ve þar dauþa

dvol. þät ſarleicr ⁊ dauþe ſtor fra
þeī es ei lifa meþ. G. ⁊ taka at erfþ
ſelo oþrotnanda lifſ. þeſſer ero li-
cāſ hlut ein̄. O S va ſē þyrſtan man
gleþr ſøtr brūþ. ſva nør̄ ond mina
hunang fliotanda malór mun
ne þunō. þät þeir ero fulſęler er
til ſva goþſ ero hugþ af. G. O S an-
lega ero ſeler þeir es byggva iħe
.G. ⁊ lifa í þeſſō hlutō ollō of. old
alda. þeī monde ſpeke ſalomonſ
þykkia mikil heīſca. þät þeir ſci-
na í alre ſpeke ⁊ hafa vitro af ſiol-
vō. G. ſpekþar brune þät þeir vito
alla hlē liþna ⁊ nulega ⁊ oorþna
⁊ allra m̄ a hiñe ⁊ a iorþo ⁊ i hel-
vite nofn ⁊ kynnu þeir ⁊ v̄k be-

þe goþ & ill. Oc ley nesc ecke fyr
þei þāt þeir ſia ⁔ alt í redeteſ ſo-
lo. Ǵ. Ō Bruþ melſco þinnar ſcyl-
der mik at ſella tór. Vito aller
helǵ þat eſ ec gþa. M Eḡ at einſ
þat eſ þu gþˢ hˢr & alt þat eſ þu
hugþˢ & melt́ gott & illt. Ō hvat
ſtoþar þa ſcriſtagāga & iþron ef
þeir ſcolo vita liotar ſynþˢ orar
þer eſ ver ſcōmōſc þot allar ko-
me íhug at einſ. M hvat reþeſc
þu eþa ugǵ at þar moń þu ſcā-
maſc vˢka þinna. Eina liotoſto
ſynþa þina til ſagþra & fyr iþron
botta. & ſcal þu eḡ meir ſcāmaſc
an þa ef neccqR ſegþe. þer þat eſ
þu gˢþer í voggo. oc eḡ meir an

algroena. sara þeirra es þu fect i
orrosto. Ecke es annat at fyrge-
fa. synþ. an hefna. þeira. eg. fyr iþ-
ron & iatnig. fyr gefasc synþ. en
takasc eg. or mine. G. ne heilagra.
O. Sannaþu þat. M. Hvere þu at dd
gþe bordom & mandrap. en ma-
ria magdalena vas synþog & pe-
tar nettte x. O. Vett ec. M. Truer
þu at þau se a hinō. O. Trui ec. M.
Ef þu verrt þetta iarþlegr & ofty-
rkþ allre. En þeyge scamasc þeir
þess hlr fagna þeir hiolp sinne i. G.
O. Þyckia eg. englō goþs slik vere
an þeir es fat misgþo. M. Vist eg.
þat sua se vin fagna þei mest es
braut koma or scips brote eþa

ór oþrō miklō hasca sua fagna englar. ⁊ helgir þeira heilso mest es
or synþō levsasc ⁊ sva sē sa. lęcni es
mest lovaþ es torvelzt groþ sua es
⁊ x̄. mest dyrcaþ af slicra m̄ hiolp.
Mikil gleþe es þat. m̄ ūnatta dd ⁊
ionathe sātengþ þa þāt. G. aħ þeī sē
sonō en þeir honō meira an sioluō
ser ⁊ elsca þa aller englar ⁊ helg
sē sialfa sic. Sā þycke leli ⁊ scappi
ons monde þar þyckia sundrlyn
de þāt þeira sāþycke es slict sem
augna es þangat litr annat þegar
es annat ser. þat es ein þeira vill.
þat vill þegar. G. ⁊ þat aller englar
⁊ aller helg. Es f. G. vill sē ec ⁊ al
ler helg þa vilec vesa glictr pet.

m̄ Ef þu vilder þat þa ver᷎ þu sua
þegar. Eg̃ sege ec at þu ver᷎ petr᷒
ħr glicr petro. Ef þu girndesc
at vesa petr᷒. þa ver᷎ þu ecke. þăt
þu girndesc annat at vesa an þu
ert. En þar vill enge meire dyrþ
hafa en ħ es v̄þ suasē her vill eg
fotr vesa hond ne ayra at vesa
auga. En ef þeir girndesc nacqͣt
framaʀ. þa hefþe þeir eg̃ fullan
fognoþ. En þeir hafa fullan fog-
noþ & fysasc enskes framaʀ an þeir
hafa & ma ecke leggiasc viþ fognoþ
þeira ne af takask. þăt þvi fagnar
hveʀ meþ oþrō es eg̃ hev᷎ sialfr meþ
ser. Petr᷒ fagnar hreinlife ioħis en
ioħs fagnar pislar vitte petri &

v þ sua ems hvers dyrþ. at þat es
allra dýrþ & allra dyrþ einō at
dýrþ. En þa hvat mege þeir framar
girnasc an vesa gliker englō & ha-
fa þessa goþa hlē alla. es nu tinda
ek & marga aþra. Velde alexan-
dr konongs vere þar þrongt varþ hald.
þāt velde þeira es sva mottogt at
þeir mego gora annan hei̅ ef þeir
vilia. þāt þeir ero soner .G. & sāer-
uigiar e̊ftir sē ritet es. En sc sagþa .G.
eroþ er. En ef þeir ero Goþ þa megoþr
alt þat es þeir vilia. Þ hui gā þeir
eg̃ annan him̅ ef þeir mego ok Goþ
let ekke effr̄ van vinnet & leyste alt
af hende algort. af þui vere annar
heīr oslōr & tōr þot gor vere. En

helg vilia etke osot g
lauft sua se ver gero eg alt
es ver mego ga. Vþetta mon fra
postolo emo sagt eþa eno hesto. G.
vino. En vip oss es vel scipat. þot
v se þrelar þeira. Fra ollo redo
to es þetta sagt þat aller vþa ian
se englar G. Sva se kongr se siukan
liggia i saure ok lete þua h ok lau-
ga ok scrvþa clæþo sino ok gefe hō
nafn sitt ok gþe ser at os mege.
ok gefe hō erfþ rikes sins. sva let G.
oss liggia i synþa saure ok þo oss fyr
tru i scirn. ok gaf oss cristet nafn ok
gþe ser at osk mogō se rettet es. al-
ler þeir es vip honō toko gaf h þei
velde at vþa sonō G. þott aynar

ō here ð yrþ þar efft

hinō ⁊ taka þo aller íemno

b'se foþor eins fagnaþar pēnig af

fyn G. ⁊ salage engla. Josephs vegr

vere þar otigen. þāt þeir hafa san-

nan veg es G. vegsamar þa sē sono

⁊ vegsama þa aller englar. ⁊ aller

helg' sua sē hofþīgia. Goþ es scul

dar maþ þeirra þāt þeir gþo sic

v̄þa þess es G. etlaþe þeī. Sculdar

m̄ þeira ero englar ⁊ aller helg'

þāt þeir costgefþo sē þeir motto

at fylla tolo þeira ⁊ auka fognoþ

þeira. him̄ ⁊ iorþ ⁊ oll scepna gof

gar þa. þāt þeir scyndo til þess

isinō roþō at oll scepna scaffesc

til eins betra. Orygleikr enoch ⁊

m

þeir i

ífognoþ.

sone & oft an

tveggia sua sē g

þeir fagna af sālage

lra heilagra fagna þeir m

.G. utan & iǹnan vý́ sér & under &

ūbhverfes sic. fagna & þvi es aller

...yvi

...ʒya

...ecto fegr þ.

...olıotaſta ferlı

...er ero lett́ ıollom

...a ero hın þung ı miklō

...eik. Sua ſē þeſſer ero ſtyrkþ́

eno orta aſle ſva ero hın lamþ́

miklo ómagne. Sua ſē þeſſer

niota kon̄glegs frelses sua
ggsc hin̄ iþrelslega anauþ. S
se̅ þesser fagna imiklo sellise
hryggsc hin̄ imargre
se̅ þesser eflasc iagette
þasc hin̄ io endelegre sott
se̅ þesser fagna selo o dauþle
sua grata hin̄ vesalett lar
Sva se̅ þesser ero lyst allr
sua docgsc hin̄ leiþele
þat þei̅ vþr at harms a
dþeir vito. Sua se̅ þ
vinatta. sua glr hin.
ta. Sua se̅ þesser ero
vegsamaþ af allre sce
fa hin̄ sundrþycke &
scepno. Sua se̅ þes h

fta velde. sua legiasc hin̄ ienō neþ
omętte. Sua sē þes̄ scrýþasc
mesta veg & orygglęic. sua
hin̄ af enne mesto hrętlo.
es̄ fagna oūbroþelegō
þe sua grata hin̄ ón endaí
alegre sorg. hatr goþs hafa þr.
eir stoþo ígegn honō sē þeir
& dvolþo at eg̃ ýrþe borg
h. hatr hafa þeir engla.
oftgęfþo þat sē þeir mot
fyldesc tala þeira. hatr
lra heilagra þāt þeir
þeira sē þr motto G Sia
bleg sāvikþig sva sē o
ero fagnaþ́ retlatra.
ā uþelegar & oūbroþe

Fra **det Arnamagnæanske Legat** er udgivet i fotolitografiske Aftryk Haandskrifterne:

1) Nr. 24, 4to, **Valdemars sællandske Lovs første Femtedel**, Bogladepris ½ Rdl.

2) Nr. 674 A, 4to, det ældste Brudstykke af **Elucidarius paa Islandsk**, Bogladepris 1 Rdl.